

Magyarok I. Erzsébet udvarában

Gömöri György érdekes cikkében felhívta a figyelmet a Báthoriak I. Erzsébet angol királynővel folytatott levelezésére, valamint Báthori Zsigmond füstbement tervere, hogy ellátogat Angliába. Kevésbé ismert azonban, hogy I. Erzsébet személyesen találkozhatott több magyarral, közöttük erdélyi magyarral is, s aktívan közbenjárt, hogy mielőbb hazajuthassanak — mert a török rabságból kiszabadult magyar menekültekről van szó.

Erre a lehetőségre — hogy a török elől Angliába is menekültek magyarok — már Országh László közel négy évtizeddel ezelőtt megjelent mintaszerű cikkében történeti utalás.¹ Most az angliai titkos tanács döntvénytárában rábukkantam néhány adatra, mely szép shakespeare-i angolsággal igazolja Országh professzor egyetlen irodalmi forráson alapuló helyes konklúzióját. A magából a királynőből és néhány titkos tanácsosából álló tanácshoz főleg koldulási engedély végett fordultak a hazatérni kívánó magyarok: a döntvénytárból szó szerint idézem a döntéseket:

1577. május 30-án, Greenwichben: Engedély PAULUS SERMERY és JOHN BUSAS magyar urak számára, kik korábban a töröknél raboskodtak, hogy a birodalmon át szabadon utazhassanak és adományért fordulhassanak könyörületes személyekhez váltásdíjuk kifizetésére céljából, valamint hogy bármikor feltartóztatás nélkül elhagyhassák a birodalmat.

1586. május 7-én, Greenwichben: Útlevel két magyar számára, hogy honukba visszatérhessenek, útközben pedig szabadon kérhessék és fogadhassák jóindulatú személyek könyörödományait stb.

1591. június 6-án, Greenwichben: Útlevel. Az ország összes polgármesteréhez, békebírájához, főispánjához stb. Hogy JACOB SEKELY, JONAS SEKERESSY és JOHN NAGY, magyarok, az utóbbi időkben e birodalomba érkezett foglyok, megváltásukhoz szükséges segédelmet s anyagi eszközöket megszerzendő, Skóciába kívánunk utazni, majd onnan hazájukba visszatérni. Megköveteltetik — s ennek megfelelően Ófelsége a királynő nevében felszólíttatnak és megparancsoltatnak —, hogy az említett magyarokat engedjék Skóciába utazni minden akadályoztatás nélkül, továbbá gondoskodjanak róla, hogy utaztukban előzékenyen s emberségesen bánjanak velük, valamint az útféle szállásaikon minden szükséglethez méltányos áron férhessenek hozzá stb.

1593. július 30-án, Oatlandsben: Levél Oxford város polgármesteréhez. Mint-hogy nemrég letartóztatott bizonyos magyarokat, kik átutazóban voltak az országban avégett, hogy a segítségre kész emberektől könyörödományt gyűjtsenek, s akiket ide küldtetett hozzánk azon város egyik biztosának felügyelete alatt: mivelhogy fogadtuk őket, s megtekintettük, valamint hitelesnek ismertük el az utaztukban szerzett ajánló- és ajándékleveleket, s mivelhogy elpanaszolták nekünk, miszerint elvettettük tőlük letartóztatásukkor öt fontnyi összeg pénzben, valamint bizonyos hosszú csöví pisztolyok s egyéb, akkor tulajdonukban levő tárgyak is: ezennel megköveteljük, hogy az említett összeget, valamint a többi, tőlük elkobzott élet-szükségletet szolgáltatassa vissza nekik, továbbá hogy engedje őket nyugodalmasan s zavartalanul Oxford városán keresztül, s hogy utaztukban gyűjthessenek könyörödományt Ófelsége a királynő jóindulatú alattvalóitól az általunk nekik e célra megadott útlevel értelmében.²

Peter Sherwood

JEGYZETEK

1. Országh László: *Adalékok az angol renaissance magyarság-képéhez*. In: *Angol Filológiai Tanulmányok* IV. Bp., 1942. 51—52.
2. J. R. Dasent (szerk.): *Acts of the Privy Council of England*. New Series. London. Her Majesty's Stationery Office. A döntések — sorrendben — a következő kötetekből valók: Vol. IX. A.D. 1575—1577 (1894), 357.; Vol. XIV. A.D. 1586—1587 (1897), 94.; Vol. XXI. A.D. 1591 (1900), 180.; Vol. XXIV. A.D. 1592—1593 (1901), 430—431. — Az angolul megadott neveket nem írtam át.